

JĘZYCZNY (13) ai

sg m N języczny (3). ◇ A języczny (1). ◇ [f A języczną.] ◇ n N języczn(e) (2). ◇ pl N m pers języczni (1), języczn(e) (1). ◇ G języcznych (2). ◇ A subst języczn(e) (2). ◇ I m języczn(e)mi (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

Przymiotnik od „język”; związany z językiem; ad linguam pertinens, Ungulatus, similis linguae Cn:

1. Zestawienie: lek. »języczny wrzód« (3) : Kurdziel ielt języczny wrzód koniowi. *SienLek* 169, 169, Aaaav.

2. Odnoszący się do mowy; słowny (4) :

W przeciwstawieniu: »języczny ... ręczny« (1): tedy wyrzemy [...] że w rychle v nas będzie więcej ięzycznych/ á niżeli ręcznych dáleko potrzebniejszych łług Rzeczypośp *VotSzl* C2.

Wyrażenia »języczny dyskurs« (1): Więcej ieden stary który rzeczy ręką nośił/ poradzić może/ niżli fto młodych z ięzycznymi dyłzkurłami *SkarKaz* 42b.

»języczne mówienie« = głośne wymawianie, recytowanie (1): *KuczbKat* 370 cf *Szereg*.

»języczne pochlebstwo« (1): przez te czasy więcej ięzyczne pochlebftwo ważyło/ á niżeli rzemieřłto Rycerłkie *VotSzl* C3.

[»języczna wina«: á niedam tego [rzeczy obiecanej] iákoby zá dar/ ále iáko zá odkup łłowá řwego/ y po licu řie vderzę dla pámięci ná potym/ [...] řzkodá tą řkarzę řie řam/ řem nieobácznie obiecał/ y bólem/ [...] a będzie tá dániná/ iákobych teř ięzyczną záplácił winę. *SenekaGórń* 220 (*Linde*).]

Szereg: »języczny albo słowny« (1): w Pořpolitey [modłitwie] zář/ która ielt vřtáwiona dla wzbudzenia nabořenřtwá ludu wiernego [...] řadnym obycřáiem ięzyczne áłbo łłowne mówienie opuřzczone być niema. *KuczbKat* 370.

3. Wykrętny, kłamlivy, oszczerczy, obmówczy; *futilis, linguax, locutuleius* Cn; *linguosus* *Vulg* (6) : Abowiem mąż ięzyczny [*vir linguosus*] nie, poydzie řądnie na ziemi/ męřa nieřprawiedliwego złořci wezmá na řtracenie. *Wróbřořł* 139/12; *BielSat* Ev; Controwerřiy piřánych nigdy nie czynili/ Ięzyczni Prokuraći řędziá nie kręcili. *BielRozm* 34.

a. W funkcji rzeczownika (3) : *Skarřyw* 142 marg; (tytuł) Do ięzycznych (–) Niechay kto chce cnotliwie řyie tu na řwiecie/ Przedřię wy mu przyřánę wnet iáká naydřięcie. *PudłFr* 6.

Szereg: »języczne i swarliwe« (1): Ięzyczne y řwarliwe/ raz ie vpomniawřzy/ tym karáłá/ áby v drzwi gdzie wřzytki iadáły/ kłęczáły modłac řię *Skarřyw* 142.

Cf DWOJJĘZYCZNY, DWUJĘZYCZNY, JĘZYCKI, JĘZYKOW